BILAGA M1.20 SAMRÅDSMÖTE SEGEÅNS VATTENDRAGSFÖRBUND OCH VATTENRÅD

MAXIMA
Projekt tillstånd
Tillståndshandling
Miljöbalken

2025-05-28 Slutversion

Samråd med Segeåns vattendragsförbund och vattenråd om projekt MAXIMA

Datum: 2025-02-07
Tid: 11.30-12:00
Plats: Digitalt (Microsoft Teams)

Närvarande

Namn		Roll
Segeåns vattendragsförbund och vattenråds styrelse		
Sara Ripa		Svedala kommun
Helena Grahn		Malmö stad/VA SYD
Pierre Lindberg		Staffanstorp kommun
Eleni Rezaii Liakou		Lunds kommun
Eric Samuelsson		Trelleborg kommun
Thorolf Nilsson		Dikningsföretag
Lars Göran Nilsson		Företag
Johnny Persson		Intresseorganisationer
Nils Silfverschiöld		Mark- & Skogsägare
Ambjörn Hardenstedt		Svedala kommun
Nils Holmqvist		Malmö Stad/VA SYD
Renée Stigborg		Staffanstorp kommun
Håkan Dahlgren		Burlövs kommun
Birgitta Sjögren		Trelleborg kommun
Jan-Erik Flink		Dikningsföretag
Anna Hansson		Kansliet
Maria Porath		Kansliet
Isak Nyborg		Kansliet
Karl Asp		Lunds kommun
VA SYD		
Lena Hellberg		Projektledare Tillstånd
Petra Mani		Bitr. projektledare Tillstånd
Erica Nobel		Juridiskt ombud (Delphi) för tillståndsansökan
Anna Thyrén		Ansvarig miljökonsekvensbeskrivning, Tyréns
John Sjöström		Ansvarig samråd, Tyréns
Rebecka Strohl	Protokollförare	Handläggare samråd, Tyréns

Det som anges i protokollet är information som framkom på möte utöver det som framgår av powerpointpresentationen (bilaga 1). Även under mötet ställda frågor och lämnade svar redovisas i protokollet.

1 Välkomna

Lena Hellberg hälsar alla välkomna och presenterar förutsättningar för dagen

- Genomgång agenda
- Presentation av mötesdeltagare (se deltagarlista)
- Syftet med mötet är att ett avgränsningssamråd enligt miljöbalken och få återkoppling med frågor och information från Segeåns vattendragsförbund och vattenråds styrelse.

2 Inledning och presentation av avloppsreningssystemet MAXIMA

2.1 MAXIMA – ett nytt system för rening av vårt avloppsvatten

Lena Hellberg presenterar VA SYDs verksamhet och MAXIMA

VASYD:

- VA SYD är en av Sveriges största VA-organisationer med verksamhet som pågår dygnet runt och som omsätter cirka 1 miljard per år.
- Storsatsar på hållbar avloppsrening.
- VA SYD arbetar med bland annat rening av avloppsvatten, rening av dricksvatten, hantering av skyfall med exempelvis utjämningsmagasin och dammar samt insamling av avfall för återvinning och återbruk.

MAXIMA:

- Ett stort regionalt samhällsprojekt, bygger om och bygger ut Sjölunda avloppsreningsverk för att kunna rena mer avloppsvatten från kommuner i sydvästra Skåne (Burlöv, Malmö, Lomma och Lund).
- Regionen har flera avloppsreningsverk som är i behov av modernisering. Det finns behov av större kapacitet och ny infrastruktur för att ta emot avloppsvatten. Befolkningsökningen i regionen ställer nya krav på avloppsreningsverken. Miljölagstiftningen blir starkare när det gäller rening.
- Utbyggnaden av Sjölunda avloppsreningsverk omfattar en kapacitetsökning från dagens anslutning om cirka 360 000 personer till cirka 690 000 personer år 2045. Det motsvarar en kapacitet om cirka 820 000 personekvivalenter (pe).
- MAXIMA är ett system som består av olika anläggningsdelar som ska ses som ett tekniskt system, anläggningsdelarna är beroende av varandra. Tunnlarna fungerar till exempel som kommunicerande kärl. Tillstånd söks för hela systemet.

2.2 Samhällsnyttor

Lena Hellberg presenterar projektets nyttor

- MAXIMA har 5 identifierade samhällsnyttor.

- Regionens befolkningstillväxt och klimatförändringar behöver hanteras för att samhället ska kunna fungera. VA SYD vill vara proaktiva och göra utbyggnaden innan befolkningen blivit för stor. Projektet skapar även många nya arbetstillfällen under 10 år.
- Det renade avloppsvattnet kommer att avlasta mindre vattendrag. Omsättningen på vattnet är mycket större i Öresund.
- VA SYD vill återvinna energi och näringsämnen i samhället. Försöker göra nya produkter av restprodukter, till exempel uppgradera metangas till biogas och använda rötat slam som gödning på jordbruksmark.
- MAXIMA ska stärka VA SYD och dess medlemmar. Samlar kompetens och investeringar till ett ställe.
- MAXIMA ska vara ett robust system med en ökad driftsäkerhet som kan hantera framtida störningar, krig och kriser i regionen under lång tid framåt. Avloppsrening är en nödvändighet för att samhället ska fungera.

2.3 Preliminär tidplan

Lena Hellberg presenterar

- Preliminär tidplan.
- VA SYD arbetar med att ta fram en ansökan och planerar skicka in ansökan till mark- och miljödomstolen försommaren 2025 och räknar med att det tar cirka 2 år att få tillstånd.
- Räknar med att kunna börja bygga cirka 2027 och vara klara år 2035.
- Det är mest tidskritiskt att bygga ut Sjölunda avloppsreningsverk.
- Byggnation av Sjölunda avloppsreningsverk sker under pågående drift, därav en beräknad anläggningstid på upp till cirka åtta år.
- Bygga avloppstunnlarna och schakt görs parallellt och tar cirka 4-5 år.
- Schakt kommer byggas före tunnlarna, varje schakt tar mellan 6-12 månader att bygga.

3 Tillståndsansökans omfattning

3.1 Lokalisering

Lena Hellberg presenterar anläggningarnas placering

- Olika platser för lokalisering av anläggningsdelarna har utretts.
- Det har bedömts att den nuvarande platsen för Sjölunda avloppsreningsverk är den bästa, platsen används redan för ändamålet och det ligger i ett industriområde långt från bostäder.
- Utloppsledningarna har varit föremål för modelleringar på olika utsläppspunkter, utredningar och jämförelser. Utsläppspunkten cirka 4 kilometer ut i havet är den mest optimala. Den nuvarande utsläppspunkten ligger cirka 2 kilometer ut.
- För Avloppstunnel Söder har alternativet tunnel jämförts med ett nytt tryckavloppsystem. Slutsatsen är att en tunnel stör omgivningen minst.
- Pumpstationen som ska lyfta vattnet frånavloppstunnlarna till avloppsreningsverket behöver ligga nära avloppsreningsverket och i en lågpunkt mellan de två tunnlarna. Det finns inte utrymme för pumpstationen på fastigheten Sjölunda 9, den är därför placerad strax utanför.
- För Avloppstunnel Norr har alternativen ledning och tunnel jämförts och slutsatsen är att tunnel är det alternativ som stör omgivningen minst. Tunneln följer befintligt tryckavloppssystem och befintliga pumpstationer.

4 Planerad verksamhet

4.1 Juridisk avgränsning

Erica Nobel presenterar

- Tillståndsansökan omfattar verksamhet enligt flera kapitel i miljöbalken. Tillståndsansökan hanteras som en samlad prövning av miljöfarlig verksamhet (9 kap MB) och vattenverksamhet (11 kap MB). Därtill tillkommer även tillstånd och dispenser enligt 7 kap MB och artskydd samt följdverksamheter (16 kap MB).
- Miljöfarlig verksamhet omfattar framförallt Sjölunda avloppsreningsverk.
- Vattenverksamhet avser till exempel bortledning av grundvatten vid schakt och arbeten i vattenområde vid anläggande av utloppsledningarna.
- Erforderliga tillstånd och dispenser för skyddade områden och arter ingår i ansökan.
- Följdverksamheter är till exempel transporter och befintligt ledningsnät uppströms som påverkas av ansökt verksamhet.
- Mark och miljödomstolen är första instans för ansökan.

4.2 Geografisk avgränsning

Erica Nobel presenterar

- Geografisk avgränsning görs dels i relation till samrådskretsen, dels i relation till vem som anses vara sakägare. Det förstnämnda området är större. Dimensionerande störningar, dvs. de störningar som är mest omfattande, ger grund för bedömda påverkansområden i byggskedet och driftskedet.

5 Avloppsreningssystemet

5.1.1 Utloppsledningar

Lena Hellberg presenterar

- Nya utloppsledningar går från Sjölunda avloppsreningsverk ut i Öresund. Det är två utloppsledningar som är cirka 4 kilometer långa vardera och 2 meter i diameter.
- Inför utläggning behöver havsbotten muddras de 2 kilometerna närmast land och sedan anläggs en pålkonstruktion i 2 kilometer till utsläppspunkten. Detta innebär att muddring sker nära Segeåns mynning.
- För att kunna muddra där det är som grundast närmast land anläggs en tillfällig vägbank som sedan tas bort.

5.2 Avloppstunnel Söder

Petra Mani presenterar

- Avloppsvattnet leds via huvudtunneln från schakt S15 Turbinen, där det finns en befintlig pumpstation, till schakt S01 Sjölunda pumpstation.

- Det kommer även byggas två mikrotunnlar, en från S16 Värnhemstorget och en från S21 Spillepengen. Mikrotunnlarna ansluter till huvudtunneln och S01 Sjölunda pumpstation.
- Huvudtunneln är cirka 5 meter i diameter och mikrotunnlarna cirka 2 meter.
- Byggtiden beräknas bli cirka 4-5 år för tunnlarna och cirka 8 år för S01 Sjölunda pumpstation.
- Massor tas ut via S01 Sjölunda pumpstation.

5.3 Avloppstunnel Norr

Petra Mani presenterar

- Avloppstunnel Norr sträcker sig från schakt S37 Källby till S01 Sjölunda pumpstation.
- Längs med tunneln anläggs 4 schakt med arbetsområden och anslutningar till befintligt ledningsnät.
- Byggtid är cirka 5 år, Avloppstunnel Norr byggs parallellt med Avloppstunnel Söder

5.4 Schakt

Petra Mani presenterar

- Schakten byggs ner till tunnelns nivå och ansluts när den har passerat.
- Viss grundvattensänkning sker vid schaktet under byggskedet, medan stödväggar byggs och tätas. Schakten blir därefter vattentäta konstruktioner. Vid tunneln sker ingen grundvattensänkning.

5.5 Tunneldrivning

Petra Mani presenterar

- Massor som uppkommer under tunneldrivningen transporteras bakåt till startschakten.
- Två olika borrningstekniker kommer att användas för tunneldrivning.
- En TBM-maskin av typen EPB (Earth Pressure Balance) (Bild till höger på sid 20 i powerpointstation, bilaga 1) kommer användas till huvudtunneln för Avloppstunnel Söder och till Avloppstunnel Norr. Berget mals sönder och förtillverkade betongsegment placeras av maskinen bakom drivningsfronten och bildar en tät ring.
- Borrmaskinen på bild till vänster (sid. 20) används för mikrotunnlarna. Tre meter långa betongrör trycks framåt med hjälp av domkrafter i ett startschakt och skapar en tät betongtunnel.

6 Aktuella schakt med arbetsområden

Lena Hellberg presenterar

- Visar bilder för schakt S20 Borrgatan, schakt S21 Spillepengen och markavvattningsföretag.
- Samråd sker med markavvattningsföretag.

7 Förväntad miljöpåverkan

7.1 Påverkan i bygg- och driftskede

John Sjöström presenterar

- Störst påverkan från planerad verksamhet uppstår i byggskedet. I driftskedet är påverkan mindre.
- I byggskedet är påverkan främst på grundvatten, utsläpp av överskottsvatten, natur, transporter och buller.
- Utsläpp av överskottsvatten uppkommer vid varje schakt. Vid behov kommer överskottsvattnet att behandlas innan det släpps till recipient eller kommunalt VA. Frågan om hantering vid respektive schakt är under utredning.
- Ännu inte helt klart i vilken omfattning markavattningsföretagen kommer påverkas och vilka recipienter som berörs.

7.2 Ytvatten

Anna Thyrén presenterar

- Finns ett antal ytvattenförekomster som påverkas av ansökt verksamhet.
- Grumling uppstår när nya ledningar läggs ut på havsbotten, på grund av muddring.
- Den planerade anläggningen kommer leda till minskade bräddningar. En plan kommer att lägga upp för att minska risken för bräddning vid omkopplingar.
- I driftskedet blir det primärt en påverkan på ytvattenförekomsten Lommabukten genom utsläpp vid utsläppspunkten.
- Det finns nödavlopp vid Sjölunda avloppsreningsverk, detta är inte för bräddning utan används bara vid haveri. Nödavloppet ligger i riktning mot Malmö hamnområde, det vill säga inte mot Sege å.

7.3 Klimatanpassningar

John Sjöström presenterar

- Det pågår utredningar kring klimatanpassning inom ramen för planerad verksamhet.
- Anläggningarna vid Sjölunda avloppsreningsverk och S01 Sjölunda pumpstationen anpassas för att klara extrema havsvattenstånd och kraftiga regn utan väsentliga driftstörningar. Anläggningarna utformas med golvnivå +3,5 meter enligt gällande detaljplan. Anläggningarna ska klara 100-årsregn och havsnivåhöjningar utan större störningar för avloppsreningsverket.
- Avloppstunnlarnas schakt utformas så luckorna i markplan kan byggas på höjdmässigt efterhand behov uppstår till följd av framtida klimatpåverkan.

8 Övriga frågor

Fråga från Segeåns vattendragsförbund och vattenråd: Ska det vara ett dämme? Hur kommer det att påverka Torrebergabäcken och Sege å?

VA SYD svarar: Nej, det anläggs inget i mynningen som stoppar flödet ut från Sege å.

Fråga från Segeåns vattendragsförbund och vattenråd: Finns det något dämme idag? Skulle det då stängas?

VA SYD svarar: Vi har inte uppfattat att det finns något dämme idag och MAXIMAs arbeten omfattar inte något dämme. Sege å ska fortsätta flöda som det gör idag.

Fråga från Segeåns vattendragsförbund och vattenråd*:* Vi har förstått det som att ni ska stänga av en ledning som ni har till Sege å idag?

VA SYD svarar: (Visar bilden med utloppsledningarna, sid. 16 i bilaga 1) Vägbanken ligger till vänster om ledningskorridoren. Sege ås flöde går ut till höger. Det kommer fortsatt vara ett fritt flöde vid utloppet från Sege å. Befintligt nödavlopp i Sege å kommer däremot att pluggas.

Fråga från Segeåns vattendragsförbund och vattenråd: Hur säkerställer ni skydd av grundvattnet i driftskedet? Kalkberget är poröst och det kan bildas sprickor i anläggningen. Har ni säkerställt att Alnarpströmmen inte kan bli förorenad av avloppsvattnet?

VA SYD svarar: Vi utreder grundvattenfrågan väldigt noggrant, särskilt i Alnarpsedimenten. Det kommer att redovisas i ansökan.

Lena Hellberg avslutar och tackar för mötet.

9 Bilagor

Bilaga 1. Presentation vid samrådsmöte